konna sekretärina ja a-st 1911 kalakasvatuse vanema eriteadlasena Balti kubermangudes; ta tapeti enamlaste poolt 5. I 1919 ukj. Tartus. — M-i õhutusel ja juhatusel alustas 1897 tegevust kalakasvandus Tartus Meltsi tiigi ääres. M. oli ta enese agaral kaastegevusel Loodusuurijate Seltsi (Tartus) juures 1905 asutatud järvekomisjoni juhatajaks algusest kuni 1917. M-i kui esimese kalanduse eriteadlase energia arvele tuleb kirjutada Maailmasõja-eelne sisevete kalamajanduse, eriti tiigikalakasvatuse õitseng Baltimail. Ta on ka esimene kodumaa veekogude uurija. M-i poolt avaldatud töist nimetatagu: „Die Bewirtschaftung unserer Binnengewässer“ („Baltische Wochenschrift“ 1908, nr. 25), „Die Raugeschen Seen“ (Матеріалы по изслѣдованію озеръ Лифляндской губерніи,Tartu, 1908), „Садьервское озеро“ (*ibid.*, Tartu, 1910), „Керимойсъ-Ульфельдское озеро“ (*ibid.*, Tartu, 1910), „Der See Wirzjerw in Livland“ (Archiv f. d. Nat., II seeria, XIV, 1, Tartu, 1920; koos G. Schneider'iga, vt. *Suppl.*) ja „Die Brachsenartigen Fische der Ostseeprovinzen“ (*ibid.* XIV, 2, Tartu, 1920).

Dorpater Ztg. 1919, nr. 1; Post. 1919, nr. 7 jm. saadud andmed. *H. R.*

* **MÜNTHER, Otto,** kirjanik, elas a-st 1925 pensionil ja suri 19. II 1929 ukj. Järvamaal Nõmküla v. Alupere külas.

E. Kirj. 1929, nr. 11 (R. K l e i s, K. E. S ö ö t, O. Ü r g a r t); „Looming“ 1929, nr. 3 (E. H u b e l); „Õitsituled“ VIII (1929), lk. 105 (K. E h r m a n n); Pvl. 1929, nr. 50. *T.*

MÜRGIOJA, vt. **LILIENBACH.**

N.

NAARIS, Jaan, Vabadussõja tegelane, sünd. 22. IV 1895 vkj. Pärnumaal Laatre v. taluniku pojana, lõpetas Pärnu gümnaasiumi 1913, õppis Riia polütehnikumi kaubandusosakonnas, oli 1916—18 Tallinna Linnapanga teenistuses, hiljemini Balti Päästeseltsi pearaamatupidaja ja kaubandusministeeriumi mereosakonna sekretär. N. võttis tähelepandava aktiivsusega osa ka üliõpilaskondlikust organiseerimistööst ning oli energiliselt tegev spordiselts „Kalevis“, „Omakaitse“ ja Kaitseliidu loomisel 1917—18, eriti põrandaaluses organiseerimistöös Saksa okupatsiooni ajal (1918). Ta oli „Kalevist“ eri väeühiku „Kalevlaste Maleva“ asutamise mõtte algatajaid. N. võttis vabatahtlikult osa Vabadussõjast laiarööpmelisel soomusrongil nr. 2, kus paistis silma oma vahvusega. Ta on Vabadusristi kavaler. N. sai 29. XII 1918 ukj. raskesti haavata tormijooksul Lehtse juures ja suri 15. I 1919 ukj. Tallinnas (maetud Hallistes).

Eesti Vabadusristi Kavalerid (1935); „Tallinna Teataja“ 1919, nr. 12, 18; Post. 1919, nr. 4; Pvl. 1919, nr. 17, 18; „Sotsialdemokraat“ 1919, nr. 19; Halliste ev. luteri usu koguduse õpetajalt J. S e l l i o v'ilt jm. saadud andmed. *O. K.*

NAVA HINDREK, vt. **SILLA HINDREK.**

NEFF, Timoleon Carl v., maalikunstnik, Piira ja Muuga mõisa (Virumaal) omanik, sünd. 2. IX 1804 vkj. Lüganuse khk-s Püssi mõisas keeleõpetajanna Felicita N-i pojana, õppis Rakvere kreiskoolis, Dresdeni kunstideakadeemias ja Itaalias. Teotsenud silmapaistva eduga maalijana Peterburi õueringkonnas a-st 1826, sai ta 1832 õuemaalijaks ja 1839 akadeemikuks ning valiti 1846 Firenze akadeemia auliikmeks. N. nimetati 1849 prof-ks, valiti 1855 teise astme ja 1865 esimese astme prof-ks Peterburi kunstideakadeemias; a-st 1864 teotses ta konservaatorina Eremitage'i kunstikogudes; surn. 24. XII 1876 vkj. Peterburis (maetud Simunas). — N-i looming kuulub suunalt renessansikunstist mõjustatud akadeemilisse käsitluslaadi. Enamik ta kompositsioone on loodud piibliaineil ja kuulub kirikliku maali alale. Kuid ka portree alal, mütoloogilises aineses ja žanrimaalimises omab N. tähelepandavaid teoseid. Populaarsemaid N-i teoseid on „Suplejanna“ (1858) Vene riiklikus muuseumis Leningradis ja „Neiud grotis“ (1859) Eremitage'is Leningradis. Eesti kunsti arengus on N. etendanud osa rahvapäraste motiivide maalimisega; ta esitab eesti rahvarõivais esinevaid figuure nii kompositsioones kui ka üksiktüüpidena. Näiteid selliseist teoseist leidub Eesti Kunstimuuseumis Tallinnas, ERM-s Tartus ning eesti erakogudes.

M. v. G r ü n e w a l d t, Skizzen und

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 215